

İLK ÇOCUKLULUKTA GELİŞİM

Motor Gelişim: Vücut kısımlarını kullanma ve aralarındaki koordinasyonu sağlama ile karmaşık yeni beceriler kazanılır. 3-4 yaşta; Geri geri yürüme, daha dengeli ve koordinasyonlu yürüme, yardımla merdiven tırmanma, ani dönüşler yapma, üç tekerlekli bisiklete binme

4-5 yaşta; Vücut kısımlarının koordinasyonu çok daha uyumludur, merdiveni yardımsız ve ayak değiştirerek çıkar, koşma, sıçrama, takla atma parmak ucunda dengeli olma, ip atlama, top atıp tutma

5-6 yaşta; denge tahtasında yürüme, hareketlerin daha dengeli ve koordinasyonun düzgün olması, tek ayak üzerinde durabilme süresinin 8 sn. gibi bir zamana uzaması

Bilişsel Gelişim: Bu dönemde Piaget'nin işlem öncesi dönemi yani çocuğun dile ve sembolik düşünce yeteneğine sahip olması durumu vardır. Çocuk bu dönemde benmerkezci düşünerek çevresindekilerin farklı görüşlerini tahmin edemez. 3 yaşında sembolik düşünce başlamış olsa bile bu semboller kesin kavram ve kurallar biçiminde planlanamaz. İşlemleri tersine çevirme yapamaz, algıları kendi üzerinde yoğunudur.

Korunum ilkesinden yoksundur. Maddeleri tek ve belirgin özellikleriyle sınıflandırma vardır.

Sembolik oyun dönemi başlar. Ayrıntılara dikkat edilmeden genel bir algılama vardır. İlişkisiz obje ve kavramları bütünleştirir. Hala zihinsel muhakeme yeteneği yoktur.

Dil Gelişimi: 12-18 aylarda çocuk anlaşılmayan bir şekilde konuşur. 18 ay-3 yaşlarında çocuk birçok sözcük söyler. Ancak telaffuzda ilerleme zayıftır.

- *Söylenen ifadeleri anlama
- *Basit ve karmaşık sözcükleri ayırt edebilme
- *Kelimeleri telaffuz etme
- *Sözcük dağarcığı (2 yaş 250-300)
- *Cümle kurma

-Dil gelişiminde çocukların bazı sözcükleri telaffuz etmede zorlanmalarıyla birlikte sözcükleri söylerken kendisi için basit olabilecek şekilde ses, hece atlamaları, değiştirmeleri, uzatmaları ve eklemeleri şeklinde hatalar olabilmektedir. Ayrıca organik bir nedenden veya duygusal nedenlerden ötürü dil bozuklukları oluşabilmektedir.

-Kekemelik probleminde ise seslerin, heceler, sözcüklerin tekrarı ve uzatılması şeklinde görülmektedir. 5-6 yaş çocuklarında daha belirgin olarak tanılanabilmektedir.

Sosyal Gelişim: Pragmatik düşünceyi ve başkalarının beklentilerini öğrenmeye başlarlar. 2-6 yaş arası yetişkinler ve kendi yaşlılarıyla olan sosyal iletişim ve etkileşimin nasıl kurulabileceğini öğrenmeye başlarlar. İşbirliği ve uyum gelişir.

2,5 yaşındaki bir çocukta dengesiz, olumsuz, kararsız ve isyankâr, söz dinlemez, istedikleri olmadığında sinirlenen, kendi başına başarmak isteyen, inatçı ve karşı çıkma eğilimleri vardır. Çocuk otokontrol sağladığında, bağımsızlık duygusuyla birlikte bu çevreyle olan negatiflik azalır.

2,5 yaşındaki bir çocukta, sinir sisteminin ve kas motor mekanizmasının tam gelişmemiş olmasından kaynaklanan değişken davranışlar gözlenir. Çocuk iki uç arasında bocalar. Aşırı hareketten tembelleğe, atılganlıktan utangaçlığa, sahip olma duygusundan aldırmaçlığa, aç olduğunu yoğun olarak ifade ederken yemek yememeye, bağırarak ağlamalardan mırıldanmalara geçişler olabilmektedir.

2 yaşında genellikle yalnız oynarken 3-4 yaşlarında birbirlerini izleme ve birlikte oynama başlar. 4 yaşında çocuğun çevredekilerle ilişkili soru sorma dönemi en üst düzeye ulaşır.

5 yaş çocuğunda ise 4 yaşa oranla daha kararlı, dikkatli, kendinden emin ve uyumlu davranışlar gözlenir. Artık bu yaş çocuğu öz bakım gerektiren durumlarda kendi ihtiyaçlarını kendi karşılayabilir.

Duyusal Gelişim: Aniden olan olaylar ve durumlar karşısında çocuğun yeniliklere uyum göstermekte güçlük çekmesi sonucu korku durumları oluşabilmektedir. Korkunun oluşumu, çevredeki koşullara, uyarana, geçmiş yaşantılara, o andaki fizyolojik ve psikolojik duruma bağlıdır.

2-5 yaş arası korkular: hırsız, hayali yaratıklar, hayvanlar, ani ve yüksek ses ve yalnız kalma.

6-12 yaşlarda: Vücutsal yaralanma, okula ilişkin ve sosyal ilişkileri içeren korku

Ergenlikte; cinsiyete ilişkin korkular, gebe kalma, kürtaj gibi korkular

İlk çocukluk döneminde ebeveynlerine veya ona bakan kişileri kıskanabilir. Bu kıskançlık tamamen çocuğun ilgi ve sevgiyi yoğun bir şekilde arzulamasından kaynaklanabilmektedir. 2-5 yaş arasında eve gelen yeni bir kardeş kıskançlığa yol açabilir çünkü çocuk ona olan sevgi ve ilginin azalacağı konusunda endişelidir. Kıskançlık, alt ıslatma, tırnak yeme, parmak emme gibi gerilemelere yol açabilmektedir.

Öfkelenme durumlarında çocuğu engelleyici bir olay, durum, nesne söz konusu ise gerçekleşebilir. Öfke kısa sürelidir kalıcı değildir.

Endişe durumunda ortada belirgin bir nesne, olay, durum olmadığı halde bireyde gözlenen belirsiz korku oluşur. Bu sinirlilik, gerginlik, saldırganlık gibi olumsuzluklar yaratabilir.

Çocuğun annesinin onu yeterince sevmediğini düşünmesi, terk edilerek yalnız bırakılacağı, sevdiği bir kişinin hasta olup ölebileceği gibi konularda çeşitli kaygılar oluşabilir.

Kaygı durumlarında bireyin kendi egosunu sıkıntı verici durumlardan korumak üzere kaygının etkisini azaltacak basitten karmaşığa savunma mekanizmaları oluşur.

1-İçe çekilme: Çocuğun yabancı yetişkin veya yaşlılarından kaçma, onları reddetme durumu görülür.

2-Gerileme: Ruhsal durum bireyin başa çıkamayacağı ve uyumunu tamamıyla bozabilecek düzeye geldiğinde çocuğun kolaylıkla uyum sağlayabileceği ilkel davranışlara dönmesi durumudur.

3-İnkâr: Çocuğun herhangi olumsuz bir durumla başa çıkamadığı zaman o durumu yok sayması veya unutmaması söz konusudur.

4-Bastırma: Bilincin kabul edemediği bazı arzuların bilinçaltına itilmesidir.

5-Yansıtma: Çocuğun istenmeyen herhangi bir düşünce ya da eylemi bir başkasına yansıtması durumudur.

Son Çocukluk Dönemi

Çocuk bu dönemde motor ve dil gelişimi adına hızlı ve dengeli bir gelişme göstermiştir.

Artık çocuk hızlı yürüyebilen, koşan, el-göz koordinasyonunun gelişmesiyle birlikte iki elini ve parmaklarını bağımsız ve uyumlu kullanabilen bir birey olmuştur.

Dil ve motor gelişim açısından belli bir olgunluğa ulaşması nedeniyle bu bölümde sadece bilişsel ve sosyal gelişim ele alınacaktır.

Bilişsel Gelişim: Bu dönem Piaget'ye göre somut işlemler dönemi olarak adlandırılır. Mantıklı düşünme, muhakeme, sayı, zaman, mekân, boyut, hacim, uzaklık kavramları yerleşmeye başlar.

Tersine çevrilebilirlik ve korunum ilkesi gelişir.

Bu dönem içinde gruplandırma denilen yeni özel bir dizi kuralların olduğu mantıksal bir durum söz konusudur. Gruplandırma içinde sınıflama, sıralama, serileme, değişmezlik, sayı ve mekân kavramları oluşur.

Mantıksal gruplama içinde

*Sınıflar arasındaki hiyerarşi

Ör: hayvanlar sınıfı: etobur, ot obur gibi

*Farklılıkları ifade eden ilişkileri bir araya toplama

Ör: boy sırası yapma

*Bir şeyi başka bir şeyin yerine koyma

Ör: $3+2 = 4 + 1 = 5$ gibi

*Sınıfların çoğaltılması

Ör: 2 özelliğe 4 alt sınıflama

*A=B ve B=C ise A=C mantığını kavrar.

Çocuğun sözcük bilgisi 3000 kelimeye ulaşır. Bunların çoğu sıfat ve edattır. Çünkü çocuk olayların ve nesnelerin adlarıyla beraber özelliklerini, farklı, benzer ve aynı olan yanlarını da ifade eder.

Sosyal Gelişim:

Rekabet: Kendi grubundakilerle, başka gruplarla ve toplumsal kurumlarla arasındaki rekabet

Sorumluluk: Sorumluluk alan bireyin uyumu ve liderliğe seçilmesi

Karşıtlık: Yaştlarının görüşünü kabul eden çocuğun yetişkin düşüncesine karşı olması

Etkilenme: Aşırı duyarlılık nedeniyle kendi isteklerini yaştlarıninkine paralel tutması ve kolay etkilenmesi

6 yaş çocuğu vücut ve psikolojik kökenli bazı temel değişikliklere uğraması nedeniyle bir geçiş dönemini oluşturur. (Süt dişleri dökülüp, ilk azı dişi çıkar, burun, boğaz hastalıklarına eğilim fazladır)

Çocuk okula başladıktan sonra aile ilişkilerinin zayıfladığı, grup oyunlarının arttığı kısaca sosyalleşme konusunda gelişmeler görülür.

10 yaşındaki bir çocuk deneyimlerinin ve şimdiye kadar elde ettiği bilgilerinin dengelendiği ve özümlendiği ara bir evrededir.

10 yaşında erkek çocuğunda vücut yapıları daha güçlü olduğu, hatların yuvarlaklaştığı görülürken kızlarda vücut hatlarında yuvarlaklaşma kalça ve göğüslerde yağ birikimi artar.

Bu yaş çocuğu çok yemek yemeğe başlar. Radyo dinler, TV izler, kitap okur, hayaller kurar.

Duygusal yoğunluğun getirdiği patlamalar sık değildir ve çabuk geçer. Kendileri konusunda kaygı duymazlar ve benliklerini ve hayatı olduğu gibi kabul etme eğilimindedir. Olayların üzerinde fazla durmazlar, kesin yargı gibi genellemeler yapmazlar.

10 yaş çocuğunun sosyal ilişkilerinde öğretmen, arkadaşları ve özellikle annesiyle kurduğu yakın ilişkiler ön plana geçer. Anneyle ve babayla olan ilişki sade, içten ve güven doludur. Çocuk için anne baba model alınması gereken varlıklardır.